

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külső-monostortutca 111. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelich Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (grosse Feldgasse Nr. 30.).
Nyilvántartási czikkok sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.
Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, esütörtökön és szombaton délelben.
Előfizetési ár:
egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Pest, ápril 18. 1868.

(D.) Ha történetünk végig tekintünk, még Árpád egyenes ága sem halt ki, s már azon körben a pártok heves belső küzdelmét látjuk, melyet a király-változásokkal együtt szomszéd hatalmasságok zsákmányoltak ki.

E pártküzdelem belénk gyökerezett, s hogy nem a német nyelt el egykoron, okát csak abban lelhetjük, mert épp akkor, mikor a német császárság célja felé közelített nemzetünk irányában, Keleten óriás erővel nyomult elé egy új hatalom, mely a magyar belső pártusáknak azon erőt vagy balsorsot kölcsönözött, hogy a hazát kétfelé szakították.

A hazának fele túl a Tiszán külön fejedelemséget alkotott, azt hitte, hogy független, midőn fejedelmének a porta küldé az athnamet és buzogányt, midőn az Erdély hegyeiben termelt dicső arany nehéz adók által Szatmbulba vándorolt, s azt hitte túl az ország másik fele, hogy szintén független, midőn csak annyi volt az övé hazájából, a mennyit német segítségekkel a török ellen megvédehetett.

A hosszas pártoskodásnak következtése volt a nemzet szétszakadása, két ország, két provincia, mely törvényeiben gyakran írta be függetlenségét, de a mely törvényeket a hatalom mindig kijátszódott.

És jött reá három század, a miről azt énekelték: „Szomorú a magyar nóta, három-száz esztendő óta.” Pártszenvédeleink nem némultak el ugyan, de csak egy hatalom-körön belül dulkodtak, e hatalomkör elföldött minket Európa szeméi elől. Csak hittük, hogy élünk a nagy nemzetszalámban, ez azonban nem ismerte a magyart.

1848-ban roppant reformok történtek, s Kossuth neve azért lesz halhatatlan, mert őt veté akkor a lángész és népszerűség dolgaink élére, s ő elég merész és éleslátó volt, azon eszméket, melyek század óta érelődnek a nemzet szívében, az akkori nagy világ-hul-lámzás zajában kikiáltani, s az uralkodóház adott szavával pecsételtetni meg azon fontos reformokat, melyek Magyarország jövő nagyságának éppen úgy, mint, rozsztul használva fel, végpusztulásának alapját képezik.

Az elszakadott Erdély összezatolása által a királyság régi határa, a Kárpátok gyűrűzetén belüli ország, vissza lett víva, a felelős miniszteri és parlamentáris forma behozatala által állami önállásunk a pragmatica sanctio határai közt biztosítva; s a népfelszabadulás eszméjének diadalra juttatása által a hazának tizenöt millió szabad polgár teremve, a mely egyetértve elég erős lenne egy a dynastia trónját fenntartani, mint minket megóvni nem csak attól, hogy osztrák szövetséges társaink valaha megint ránk hatalmasodva a dualismus helyett, megint a beolvasztás politikájához ragadtassanak, de képes volna Ausztriával vállvetve szembe-szállani azon viharokkal, melyek elhatalmasodott szomszédainknak, az oroszoknak, a porrosznak hódítási törekvései által talán nem-sokára vagy később fenyegethetik hazánkat.

A haza visszanyerte geográfiai egységét s politikai integritását, semmi sem kellene bele egyéb, csak egyetértő, csak hazáját szerető nép.

És van-e ez?

Fájó kebelrel nézhetjük azon heves és rút pártoskodást, mely annyi maszlagozt szórt szét már is szegény hazánkon, miképp csoda, ha a politikai magas fogalmakkal nem bi-belődő néptömeg át nem rohant már ekkor is a politikai szédelgés örvényébe.

Gyönyör volt a honfi szív előtt husz éven át tartott, vállvetett küzdelmünk, azon erős harc, melyet Bach és Schmerling jog-tipró kormányai alatt folytatánk. Egy szavunkból érté a nép azon száz meg ezer szót, a mit ki nem mondhatánk halálvesztély nélkül, s sorainkból, melyeket a sajtó terén közreadtak, jól tudta olvasni a nemzet azon tételeket, melyeket a dühöngő sajtórendőrség onnan fenyegetések között kihúzott, vagy a melyek hézagoss tételeink közt ott maradtak a végett, hogy a nemzet olvasson a sorok közt.

Mennyi fenyegetés, mennyi üldözés kísért az örökösön fejünk felett küzdő damoclesi kard alatt, s mily némán hallgattak

akkor azok, kik most legzajosabban lármáznak, de ez még hagyján, ha nem kellene azt látnunk, hogy azok, kik a minket üldöző rendőrség s absolutismus zsoldjában egyenes kardot s Mitrowszki-kalapot viseltek, most mint szabadelvű hazafiak reánk kiáltozzák a hazaárulást.

Valóban ha a törvény elmulasztása hazaárulás, akkor a kormányra jutott párt elkövette azt azáltal, hogy Ulászló törvényéről megfélekedezett azok irányában, kik husz esztendőn át az absolutismus bérszolgái valának, s a haza szent törvényeit rút erőszak által eltiporni segítették.

Ha ez embereket üldözni kezdette volna a Deák-párt a helyett, hogy multjokra a felledés fátyolát veté, ma a vöröstollas liberalismusnak erkölcsstenen tábora nem maszlagozná a népet, s csak alkotmányos és parlamentáris pártok közt folya azon ildomos és nem-es csata, mely mindig szükséges a politikai pezsgő élet éberlen tartására, s a stagnatio és apathia kikerülésére.

Rendre azonban fölismeri a nép hamis-prófétáit s éppen most leplezték le Kecske-méten egy Asztalos nevű szabadsághóst, a kinek oly dolgokat mondanak szemében, a melyeket nálunk a börtönéből kiszabadult bűnöző is szégyenelné magáról.

És efféle emberek csatlakoznak a szélső pártokhoz, hogy megtörvén alkotmányos életünk, egy második Bach alatt majd újból az ugorkafára feljussanak. Fokozzák a szélsőséget, mert tudják, hogy ez halála a szabadságnak; ők pedig csak a zsarnokság alatt jutnak ismét Mitrowszki-kalaphoz. Ordítanak tehát a nép között, hirdetvén a politikai eszeveszettséget, hol felforduljon megint a rend és szabadság, vérpatak folyjon megint, s a szegény haza újból vagy a despotismus, vagy szomszéd hódításra vágó hatalmak s nemzetiségek martalékul essék. Ekkor jön astán fel az ily áruló napja megint.

Csoda-e, ha ezen exorbitantiák oly heves, de szintén belátó jellemet, a minő Per-czel, kivettek sodrából, és megindult letépni az álarszót azon üzemekről, melyek egy nagy historiai név nimbusa által kelendők voltak a nép között?

Valóban ha a velünk ellenséges érzel-mű s törekvésű lapok magatartását figyeljük, meggyőződhetünk, hogy hazánk s nemzetünk újabb bukása rejlik ezen szélső agitációkban.

Nézzük a szláv lapokat, melyek a dualismusban a magyarok uralmát látták, s hevesen keltek ki ellene, mint például a „Zukunft“, hogyan igyekeztek ők az osztrákokat ellenünk ingerelni, hogyan hirdették, hogy Deák politikája által a birodalom sulypontja Pestre esett s Ausztria népei már csak uszály-hordozói Magyarországnak.

És im most e lapok Kossuth-imádók lettek, mert hiszik, hogy az ő nevének fénye és népszerűsége összeontandja Deák Ferencz és pártja művét, s akkor vagy összeomlik Ausztria s romjain rajtunk a szlávok és porroszok osztoznak, vagy a Kossuth által tervezett dunai confederatio eszméje lép életbe, miáltal Erdély Oláhországhoz, Horvátország a török horvát tartományokhoz szakadva Magyarország s szövetségben egy harmadrésze silányul le, melyet az egyetértendő szláv többség fog lovagolni; vagy remélnek ez osztrák szlávok egy harmadik esetet, hogy a dynastia nem boldogulván a magyarokkal, a szlávok karjaiba veti magát, s Csehország kelnerei újra bejönnek hazánkba arany-paszományt viselni s uralkodni fölöttünk.

Jól számítanak. A magyar pártoskodás és örvöngő túlzás ha a nép zömén erőt vesz valaha, más sorsunk nem lesz, mint nemzetünk újabb bukása, s nem tudjuk ha újabb szolgasság után lesz-e megint egy Deák Ferencz, ki újból révpátra vezessen?

Mondják, hogy a Deák-párt kérédik vívmányával. Én azt mondom: nem kérédik, mert vezérétől kérédest nem tanult, hanem hazafiasan örvend e vívmányoknak.

Örvend, mert három század óta, mióta a separatio megtörtént, soha Magyarország a politikai szabadság és önkormányzás akkora mértékét nem bírta mint most, kivéve az 1848-dik évet, de ez évben e rövid szabadság csak úgy virult, ha folytonosan vérrel öntöttük.

Azelőtt nem volt felelős kormányunk, nem volt parlamentünk, hoztuk a törvényt, de az uralkodó egyet sem erősített meg, ha nem tetszett osztrák kormányának, benne volt törvényünkben, hogy mi szavazzuk meg az adót, s ránk verék a Bethlenianum sistemát, s önkényleg adó alá veték az egyházi nemeseket, s székelyeket az országgyűlés hire nélkül, birtunk az unjonezmegszavazás jogával, ott volt az írott malaszt, de ha veszély fenyegette az országot s katoná kellett, nem kérték az országgyűléstől, hanem fogdoszták kötéllal a mennyi katoná kellett, nemcsak a sör, de a nemzeti katonaság is német vezénylet alatt állott, s a székely határőrök népét osztrák katonatisztek dominálták, érdekeink a külföldön nem voltak képviselve, a magyar országgyűlés könyörgve könyörgött Mária Théréziának, hogy az osztrák miniszteriumban vagy egy titkárt alkalmazzon, s vagy egy alárendelt egyént a keleti udvarhoz; törvénybe is foglalták az ígéretet, mely soha sem teljesített, mert az osztrák kormány kívül állván rajtunk, az országgyűlés sérelmi panaszaira nem is hederített, nem is tudta soha mi folyt a pozsonyi s kolozsvári országgyűléseken.

És így lenne az ma is, így évek mulva is, így lenne az 1848-diki törvényekkel is, ha e törvények azon állítást, hogy Ausztriával közös ügyeinket meg kell oldanunk, érvényre nem juttattuk volna.

Ha nem volna egy központi közösgyi miniszterium, mely éppen úgy kérdőre vonható a magyar, mint az osztrák delegatio által, bizonyos, hogy irhatunk papírra bármily szabad törvényt, csak papir malaszt maradna az, s a birodalom másik felének miniszterei menthetlenül magokhoz ragadnák a hatalmat közös dolgaikban, s miután Ausztria is alkotmányos lett, ő uralkodnék rajtunk miniszterei által, míg most az lehetlenség, mert a közös minisztereket a delegatio eljárásikért számoltathatja, s éppen úgy kell nekik függeni a magyar, mint az osztrák közvéleménytől, az unjonezokat, az adót, mely az ország szükségére kell, mi szabjuk meg, s mi fordítjuk saját szükségünkre, s még azon szükségekre, melyek a birodalom nagyhatalmi állásának fenntartására, s ellenség elleni védelemre követeltetik, egy harmad részénél kevesebbet fizetünk mi, s kétharmad részénél többet az osztrákok.

Népségünkhez képest a katonaságnak csaknem felét állandjuk ki, de adónk e nagy hadsereghez képest nem emelkedik, mert a katonai budgetnek egy harmadrészt sem fizetjük, míg ha egészen elkülönített háztartást vinnénk, ha lehető volna is az egy közös uralkodó alatt, akkora adó esnék hazánkra a külföldi diplomácia s a hadsereg s egyéb oly szükségekre, melyeket most Ausztriával közösen fedezünk, hogy a népnek kétakkora adót mulhatlanul kellene fizetnie, mint mostan fizet. De honnan fizesse, mikor a mostant is alig bírja? Beszélhetünk nagy álmokról, roppant eszmékről, minden elfér a szájba és tollba, hanem a ki igaz lélekkel vet számot, az meggyőződik, hogy addig nyújtóztunk most, a meddig a paplan ér, s ez a legesélyesebb. A jelen biztos alap nagyobb jövőnkre. A nemzet megnyerte, hogy önmaga sorsára az államélet minden rétegeiben képviselői által döntőleg befoly, a szabadság oly javalmait bírjuk, melylyel sok európai nemzet boldog volna, s melyre Angolhon egyik része, Irland, mint példányra hivatkozik?

Nem elég ez álláspontnak husz évi rab-ság s azt megelőzőt három százados tehetetlen szolgasság után?

A nemzeté a jövő, mialatt gyarapodni fog vagyonban és létszámban, s a történelem meghozhatja azt, mit, igen természetes, minden magyar mint végezt, mint legszebb reményt ápol kebelében: feléledhet egykor még Mátyás és Nagy Lajos dicső birodalma.

Kolozsvár, ápril 20. 1868.

Mult szombaton délután tiszt. Szász Gerő lakában egy népesbebecse, körülbelül husz tagból álló értelmiségi kör tartott előleges értekezletet egy oly eszme életbe-léptetése érdekében, melynek gyakorlati és tapintatos foganatosítása a mi társadalmi vi-

szonyaink közt csak a legüdvösebb hatás forrása lehet.

Sajnálattaméltó tény ugyanis, hogy társadalmi életünket oly szaggatottság jellemzi, mely végre is zsibbasztólag hat közszellemünkre, mely sok félreértés, visszavonás és általában káros ellentétek tovább-tovább élesedésének főoka.

Nincs egy társadalmi érintkezési pont, mely minden tekintetek figyelembevételével könnyen hozzáférhetővé téve, alkalmat szolgáltatson a személyes érintkezésre, a különböző körök specifikus szellemének ugyszólva testvérisülésére, a jobb erők egyesítésére, s általában az egyetértés és kölcsönös támogatás alapján egy erőteljesebb, compactabb közszellem alkotására a haladás és szabadsági eszmék irányában.

Egy ily érzékenyen nélkülözött érintkezési pont, egy ily kör alkotásának szükségességét constatálta az említett értekezlet, s Hajós János elnöklete alatt egy több tagu bizottságot is küldött ki azon utasítással, hogy alapszabályokat s költségvetési tervet készítsen, mi annak idejében elkészülvén, szélesebb körű értekezlet összejövétele fog eszközöltetni.

A tervezett kör, a kifejtett előleges véleményezések szerint, mint egyet, politikai pártszínezettel nem fogna birni; a részvény legfőbb 10—12 ftra lenne szabva, s hatását nem irányozza egyébre, mint arra, hogy a fennebb érintett magasfokos alapeszmének megfelelő erkölcsi súlyt kölcsönözzön saját hatásának.

Addig is, míg e kérdést tüzetesebb fejtegetések tárgyává tehetnők, őszinte örömmel üdvözljük az eszmét, s óhajtuk, hogy az minden oldalról bizalommal és egész határozottsággal felkaroltassék.

A buda-pesti honvéd-egylet választmányi ülése.

A buda-pesti honvéd-egylet választmánya mult keddén d. u. 4 órákor tanácskozára gyűlt össze a király-utca 73. sz. alatt levő helyiségében. Az ülésben Klapka György tábornok elnököl, kit a jelenlevők beléptekor lelkes éljenzéssel üdvözöltek.

Először is a központi honvéd-egylet által az ország összes honvéd-egyleteihez intézett felhívás olvastatott fel, melynek felolvasása után szót emelt.

Klapka György elnök: Most 19 éve —ugymond — hogy a magyar honvéd név dicsősége fénypontján állt; az aprilisi hadjáratok voltak a legdicsőbbek s az egész világ csodálta azokat, kik e nemzet szabadságát annyi önfeláldozással védni tudták. — És miért voltunk akkor erősek? Mert egy szent eszme a haza szabadsága s a nemzet becsülete volt tetteinknek egyedüli és fő rugója. Akkor nem volt szakadás honvéd és honvéd között, egyetértettek mindnyájan s közös törekvést e szóban összpontosult: „győzni!” A kormány és az országgyűlés köszönetet szavaztak a honvédseregnek s ők azt hitték, hogy működésüket folytatva, használni fognak a hazának. De fájdalom, az egyetértés nem tartott sokáig! Áskálódások és viszályok idéztettek elő, a nemzet nem hibázott, de hibázatok vezérei. Mi akkor kivihattuk volna hazánk szabadságát, ha a teljes függetlenséget nem is, de azon törvényes tért minden bizonyára, melyet 18 évi szenvedéseink után elvégre mégis magunkénak mondhatunk. És ime most, midőn a nemzet hosszú szenvedése után csak neve maradt meg a honvédnek, oly események következtek be, melyek minden hazafi és annál inkább minden honvéd keblét fájdalommal töltik el.

A tábornoknak — midőn e hazába visszajött — első szava volt: „értünk egyet!” Örömmel üdvözlé a kiegyezést, mert látta azt, hogy hiába volt minden küzdelem 20 év alatt, s mert ez alapon a szabadság tovább fejleszthető. De mit kell most látnia! A honvéd neve, melynek becsületét egy a száműzetésben, mint a börtönökben is folt nélkül megőrizték viselői, most guny tárgyává van téve, s ha nem követünk el mindent, hogy a viszálynak, mely e szomorú eseményt okozá, végét szakítsuk, nem tudja, mi lesz belőlünk. Valjon nem lesznek-e kénytelenítve a honvédek visszalépni azon térről, melyet elfoglaltak, s melyen kölcsönös barátság és testvértárs helyett átkos visszavonás vert gyökeret! A tábornok nem akarja megbírni sem az egyik, sem a másik fél lépéseit. Nem akarja, hogy a buda-pesti honvéd-egylet ily bírálatok által előmoz-

dítsa az ingerültséget, mert ez egyet feladata ép-
pen az ellenkező. A buda-pesti honvéd egyetnek
jó példával kell előjárnia, fel kell szólítania a
többi egyeteket, hogy a vizsgálkodással hagyjanak
fel s nyújtsanak egymásnak testvéri kezét.

A tábornok nem pártolja a május 4-diki or-
szágos honvéd-egylet összehívását, mert károsnak
tartja azt. Miféle célja lehet e gyűlésnek? Haza-
fias célja? Hiszen Perczel és a honvéd egyet közt
határozni csak személyes kérdés. Jobb lett volna,
ha ez utóbbiak egyetértve, ily határozat hozatalára
okot nem adnak. Országos honvéd-gyűlést össze-
hívni nem csak a központi választmányának, de min-
den honvédnek van joga, csak az a kérdés, akad-
nak-e e felhívásnak követői. A buda-pesti honvéd-
egylet tegyen meg minden lépést, hogy e káros
következtetéstől összefüggést megtagadja. Veszede-
lmes lenne ez azért is, mert az országgyűlés nem-
sokára tárgyalás alá veendő a vérendszere vonat-
kozó törvényjavaslatot, s itt nyugodtannak kell lenni
a kedélyeknek, nehogy az ellenkező okot szolgál-
tasson e nagyfontosságú ügy elhalasztásán működni
azoknak, kik azt megoldani nem kívánják. — In-
ditványozza, hogy barátságos felszólítás intézkedés
az ország összes honvéd egyeteihez, melyben elő-
adatrán, hogy az egyetemes gyűlés nem tanácsos,
kéressenek fel küldöttök által abban részt nem
venni. Intézkedés továbbá barátságos felszólítás a
központi választmányhoz is, melyben az felkér-
nék, hogy a maga részéről is vonja vissza kibo-
csátott felhívását s addig is, míg egy kedvezőbb
körülmények közt összehívandó országos honvéd-
gyűlés nem határozhat, működését szüntesse meg a
kölesönös kiengesztelés érdekében.

Ha azonban e felhívásnak sikere nem volna,
s az országos honvéd-gyűlés ezek dacára is meg-
tartatnék, a tábornok kötelességének tartja abban
részt venni s oda működni, hogy a központi vá-
lasztmány intézménye egészen megszüntessék. E
választmány nem tudott megfelelni feladatának,
ezután egy második próbának is kitenni magunkat,
nem volna célszerű. De hogy szükség esetében az
összhangot lehetetlenne ne tétessék, a tábornok
oda fog működni, hogy elhatároztassék, miszerint,
ha például 10 vagy 15 honvéd egyet kívánja egy
egyetemes gyűlés megtartását, akkor ez szabálysze-
rűleg összehívassék. (Általános helyeslés és él-
jezés.)

Dobos József elfogadja az elnökö tábornok
indítványait, azon házzátétellel azonban, hogy Per-
czelhez is intézkedés felhívás, melyben az elnöki
működését a maga részéről is egyelőre szünteti
meg. (Helyeslés.)

Klapka György, elnök, helyesnek tartja ez
indítványt s a maga részéről is készséggel el-
fogadja azt.

Erre egyhangulag elhatározott, hogy a tett
indítványok értelmében a buda-pesti honvéd-egylet
felszólításokat intézend Perczel tábornokhoz, az
országos központi választmányhoz s az ország ös-
szes honvéd-egyleteihez.

Ez okmányok fogalmazásával Filzesséry Géza
főjegyzőt bízta meg a választmány, s elhatározá,
hogy azok jóváhagyása tárgyában vasárnap d. u.
4 órakor tanácskozással gyűlt össze.

Klapka György, elnök, azon kért intézi
a főjegyzőhöz, hogy minden sértő kifejezéstől tar-
tózódva, baráti hangon és testvéries szellemben
írja a felszólításokat. (Helyeslés.)

Burián azt hiszi, hogy Perczelhez, mint a
központi választmány elnökéhez intézendő felhívás
által következtetésbe esnék a választmány s
desavonálna a közgyűlést, mely a választmány fel-
oszlását helyeselte.

Klapka György tbk nem lát ebben desavent,
mintán az egyet most egészen új szempontból in-
dul ki. Ma láthatja az egyet, minő káros hatása
volt a mult közgyűlésben történeteknek, ma köte-
lessége megtenni mindazt, mit a kedélyek csillapi-
tására mehetet, ha ezáltal egy kis következtet-
ésbe esnék is. Nem érzi magát jogosítva, bírálatot
mondani Perczel s a választmány felett, s lelkiis-
merete csak azt sugallja, miszerint legjobb leendő
mindkettőt felszólítani, hogy működésükkel hagy-
janak fel. (Általános zajos helyeslés.)

Ezután még egyéb kevésbé fontos ügyet vé-
tettek elé, s az ülés 5 1/2 óra után eloszlott.

Urbéri kárpótlás.

Az igazságügyminiszter ónmeltóságához
beadott emlékirat.

Vélemény.

(Folytatása és vége.)

Nem oly sok adatott ki eddig az erdélyi
urbériségekért kárpótlásban, hogy a kiadott tüke
nagysága és aránytalanul nagy terhe miatt ezen
igazságokat meg kellene tagadni.

Az előbbi tisztelettel ide mellékelt hivatalos
kimutatás szerint 63.590,580 ft 4 1/4 kr Opnek lát-
szának azon összeg, mely mult március végéig az
erdélyi földterhermentesítési alapigazgatóság által
kiadott.

De elemezzük ezen összeget éppen a hiva-
los kimutatás szerint; s lássuk, mi abból a valósá-
gos kárpótlás az erdélyi urbériségekért; és igaz-e
az erdélyi magyarok ellenségeinek azon vádjá,
hogy már is Erdély urbéri kárpótlása igen nagy.

Mellőve azt, hogy Erdély s a Partium kiter-

jedése ezer négyszáz mértföldön felül van: Az
ausztriai főhercezség ennek alig teszi felét, mégis
földterhermentesítési összege a 80 milliót, Gallicziáé a
90 milliót meghaladja.

Erdély földterhermentési alapja nem azon pót-
lák, melyet a lettint kormányoknak tetszett az adó
után kivetni, hanem az 1848-iki erdélyi 5-dik tör-
vényezik szerint Erdélyi sóaknának jövedelme,
melyeket azon törvény kijelölt hypotheca gyanánt
határozott. Ezen sóaknák nagy értéke és jövedelme
mindenki előtt tudva van.

Magyarországon még Mária Thérézia alatt
behozott az urbéri; az urbéri felszabadulás tárgya
volt csak az akkori regulatioval urbérivé vált
földmennyiség. Erdélyben az urbéri patens 3 ik §-a
szerint mindaz, mi 1819-től óta 1848-ig mint ur-
bériség bíratott, minden visszakövetelhetőség nélkül
urbéri földde lett, és felszabadult. Felszabadult
tehát az is Erdélyben s kárpótlás alá jött, mit
Mária Thérézia óta 1819-ig a földesurak urbé-
seinek kiosztottak. Innét van az, hogy Erdélyben
remanentalis telkek s földek nincsenek; innét van,
hogy mikor Magyarországon átlagos számítás sze-
rint az allodium a földnek több mint 3/4-dét s a
felszabadult urbériség még 2/4-dét sem teszi, ezen
arány Erdélyben megfordítva áll.

Az első urbéri verificatiókkor az akkori kor-
mány elve volt, minél több földet venni el a földes-
uraktól. A verificáló bizottmányok tehát urbérinek
vettek és a kárpótlandók sorába iktattak sok valósá-
gos allodiumot, mely urbéres kezén találtatott.
Ezeket többé visszavenni nem lehet; mert már az
urbéri patens és következő rendeletekben a föld
allodialis vagy urbéri természete feletti perek indi-
tására utoljára kiszabott határidő is eltelt. Ezek
előrehozatása után, ha a 63 millió kiadott össze-
get elemezzük most az egyes tételek szerint ki fog
lenni, mi kevés az, mi valóságos kárpótlási tüke
gyanánt jött a földesuraknak.

A hivatalos kimutatás szerint 63 millió közt
tanulunk 7.843,600 ftot urbéri papirban, és 138,630
ftot 9 1/4 kr készpénzben, mely mint tőkésített ka-
mathátralék adatott ki a földesuraknak. Ez tehát
nem urbéri kárpótlás, hanem következtése a lettint
kormányok azon káros eljárásának, hogy az urbéri
kárpótlás kiadását annyi időre elhalasztották.

Tanulunk 10.837,951 ft 55 kr urbéri papirt
és 14,451 ft 14 1/4 kr készpénzt, mely a száz
papságnak és fuscusnak kiadott a kis százföldön
volt dézmáért és census cathedraticusért.

Mellőzzük a többi vallások papjainak ugy sem
sokra menő dézma kárpótlásaikat egyenként felem-
liteni, kiteszenek a hivatalos kimutatásokból.

Tulajdonképpen csak 32.303,139 ft 24 1/4
kr urbéri papir, és 238,738 ft 4 1/4 kr készpénz
az, mit a földesurak Erdélyben és a Partiumban
kaptak eddigelé roppant urbéri földükért, mint kár-
pótlási tüket.

A dézmából, hogy folyó évi március végeig
tökekeppen csak 617,993 forint urbéri papirt és
5,131 ft 43 kr készpénzt kaptak ki, már fennebb
előadott.

A 32 millió kárpótlási tükéből legalább hat
millió a partiumbeli urbériségekért adatott, a szo-
ros értelemben vett Erdélynek tehát jutott 26 millió.

Ily kevés tehát a valóságos erdélyi urbéri
kárpótlás összege.

Az, a mit a lettint kormányok a kamatok tö-
késítésével összehalmoztak, és a mit a száz pap-
ság dézmáért tulzólag kiadtak, nem valóságos terhe
a földterhermentesítési alpnak, hanem oly terü,
mint azon többi roppant status adósságok, melyek
a lettint kormányok szerencsétlen eljárásai miatt
nehedzednek reánk.

Következőleg nem állíthatni, hogy oly nagy
már is az erdélyi kárpótlás, hogy az erdélyi föl-
desurak igazságot meg nem kaphatják.

A törvény által kitűzött alap nem ennyit, ha-
nem sokkal többet is megbir.

A mi tehát igazság, adassék ki.

Egyszersmind a miniszterium az ügy admi-
nistratív ágát illetőleg is intézkedjék célszerűleg.
Sietve adassa ki az egyes földesuraknak még
hátralevő végleges és dézma kárpótlásaikat.

Mivel a verificatióknak azon tekintetben, hogy
a telkek s tartozmányaik közül 1848 óta történt
változások s így azon valóságos területi mennyiség,
mely után a végleges és dézma kárpótlást fel kell
számítani, tisztába hozassanak, csakugyan folytatni
kell: szaporítsa meg a verificáló bizottmányokat,
hogy mielőbb bevégezzék.

Ezek a verificálásokra szólítsák elő a volt föl-
desurakat is.

A kárpótlási összegeknek csakis N. Szeben-
ben kivehetését szüntesse meg. Kézbessék az illető
adóhivatalok vagy törvényszékek.

Rövidbe foglalva tehát ezen vélemény vezér-
elvei a következők:

1) Az urbéri kárpótlás körül a miniszterium
tartsa épen az urbéri patensben letett elveket, és
semmi új törvényhozásba ne bocsátkozzék.

2) Szüntesse meg sietőleg adminisztratív uton
azon visszadéseket, melyek az urbéri patens sza-
bályai ellenére akár későbbi kormány-rendeletek,
akár a kezelés által közbejötték. Ugyanazért

3) rendelje meg sietőleg az urbéri patensben
határozott kulcs szerinti kárpótlolhatását azon ur-
béri földdaraboknak, melyek az adó-catasteri föld-

könyvekbe az egyes telkek után, mint legelő és
erdők irattak be.

4) Rendelje meg sietőleg visszaállítását azon
az urbéri patensben alapuló szabálynak, hogy a ve-
gyes szolgálmanyu urbéri telkek, ugy azok is, me-
lyekről néha a 10. §. a) és b) pontjában kijelölt
kötlel nélkül pénzbré vétetett, a 12. §-ban hatá-
rozott területális kulcs szerént kárpótlandók.

5) A dézma kárpótlására nézve rendelje az
urbéri patens 10-dik § a) c) pontja alatti kulcsot
visszaállíttatni.

6) Rendelje el a törvény és urbéri patensnél
fogva a dézma arendás helyekről is a dézmának
kárpótlolását.

7) Rendelje el a dézma kárpótlás kamatjá-
nak az urbéri patens 15-dik § a) szerént az urbéri
felszabadulás ótai kiadását.

8) Azon adminisztratív intézkedésekre, melyek
a kárpótlás siető, pontos és igazságos keresztül-
vitelére szükségesek, fordítsa figyelmét.

9) Mindezekről sietőleg tegyen rendeletet,
mert már is a földterhermentesítési alap-igazgatóság
az e tekintetben előadott nehézségek miatt több-
nemű kárpótlások végleges liquidatióját függőbe tar-
tatni rendelte.

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház ülése ápril 16-kán.

Az ünnepi szünet után a képviselők elég szép
számmal gyűltek egybe a mai ülésre, mit az or-
szággyűlés sürgős elintéztést váró, egymásra halmo-
zódott teendői mellett kétségkívül azon nagy érde-
kű tárgy is okozott, mely napról napra elmaradva,
elhalasztva a hűvöti szünet utáni első ülésre tűze-
tett ki, értjük az államköltségvetés előter-
jesztését.

Mint a képviselői padok (melyek között csak
a szélső balon től nemzetiségi követek helyei vol-
tak egész üresek) oly telve voltak a karzatok is.
A főrendiek karzatán néhány osztrák miniszter is,
és a közös pénzügyminiszter.

A miniszterium teljes számmal jelent meg.

Elnökök: Szentiványi Károly volt; jegyzők:
Mihályi Péter, Radich Ákos.

A jegyzőkönyv hitelesítése s az időközben
beérkezett iratok előterjesztése után két képviselő
tett le kérvényt a ház asztalára.

Vadász képviselő Szeged város nevében
nyújtott be egy kérvényt, melyben az panaszt emel,
hogy a mindszent-apátfalvi, vagy is halparti tisz-
szabályozási-társulat által anyagi tekintetben neve-
zetes károkat szenved. A másik kérvényt Trefort
Ágoston képviselő nyújtotta be választókerülete két
közsege nevében.

Ezek után Trefort Ágoston pénzügyminis-
ter szólott. Előterjesztette a miniszterium nevében
a költségvetést, s hosszú, majdnem két óráig tartó
beszédben indokolta azt. Részletezte azon nehézsé-
geket, melyekkel e töretlen úton a magyar pénz-
ügyminiszternek meg kellett küzdenie; az okokat,
melyek miatt a költségvetés több hiánnyal bír, s
az indokokat, melyeknek folytán a költségvetés je-
len alakját nyerte. Több helyen részletes fejtege-
tésbe eszkekedett a költségvetésnek. Egyszersmind
előterjesztett s a mostos törvényjavaslatot,
mint az államköltségvetés kiegészítő részeit, me-
lyek azzal együtt volnának tárgyalás alá veendő.
E törvényjavaslatok szólnak az egyes adókról:
bélgyéllétek, dohányjövődék, cukorgyártás, serfő-
zés, bor, hűsvágás, arany, ezüst fém jelzés, lotto,
függőadósság, az elvált államadóssági részlet ke-
zelése, sőjövődék s a létező adónevekről.

Azon törvényjavaslatok, melyek kiváló fon-
tossággal bírnak, az osztályokhoz, a többiek pedig
a pénzügyi bizottsághoz utasítottak.

Államköltségvetés a magyar korona or- szágai részére 1868. évre.

I. Rendes fedezet.

Pénzügyminiszterium:

1. Egyenes adók	54,744,000 ft
2. Fogyasztási adók	10,723,000 "
3. Jövődékek	20,875,000 "
4. Illetékek	9,393,000 "
5. Államvagyon	2,859,000 "
Kereskedelmi miniszterium:	
6. Bányailletékek	29,000 "
Vallás- és közokt. miniszterium:	
7. Járulékok, tanpénzek és térít- mények	57,000 "
Összeg: 98,680,000 ft	

II. Rendkívüli fedezet.

1. Közös aktivából Magyar- országra ez évben eső rész	8,058,800 ft
2. Államjavak eladása	90,000 "
3. Koronai jószágok urbéri kö- vényeiből	570,000 "
4. Adóhátralék	6,372,000 "
5. Bérleti hátralékok	1,245,000 "
6. Pénzverési nyeresemény	900,000 "
7. Vasúti kölcsön	30,000,000 "
Összeg: 47,235,800 ft	
Hozzá számítván a rendes fedezetet	98,680,000 ft
Főösszeg: 145,915,800 ft	
Összehasonlítván az összes szük- séggel	135,915,800 ft
Mutatkozik felesleg	10,000,000 ft

I. Rendes szükséglet.

1. Legfelsőbb udvartartás	3,100,000 ft
2. Kabineti iroda	36,400 "
3. Közügyek	22,448,000 "
4. Államadóssági járulékok	32,827,000 "
5. Országgyűlés	946,000 "
6. Miniszterelnökség	100,500 "
7. A felség szem. kör. miniszt.	86,500 "
8. Belügyminiszterium	9,313,500 "
9. Pénzügyminiszterium	7,376,000 "
10. Közmunka és közlek.	2,656,000 "
11. Kereskedelmi	458,500 "
12. Vallás- és közoktatás	1,111,000 "
13. Igazságügy	2,923,000 "
14. Honvédelem	512,600 "
15. Horvát-tót kancellária	1,989,000 "
16. Földterher. adósság	14,683,000 "

Összeg: 100,567,000 ft

Összehasonlítván a fedezettel 98,680,000 ft

Mutatkozik hiány 1,887,000 ft

II. Rendkívüli szükséglet.

1. Közügyek	8,058,800 ft
2. Belügyminiszterium	150,000 "
3. Pénzügyminiszterium	3,771,000 "
4. Közlekedésmíniszterium:	
a) út- és vízépítés	2,306,000 ft.
b) vasutak és csatorn.	22,306,000 "
5. Kereskedelmiminiszterium	663,000 "
6. Igazságügyminiszterium	200,000 "
7. Horvát-tót kancellária	200,000 "

Összeg: 35,348,800 ft

Hozzászámítván a rendes szükséglet 100,567,000 ft

Főösszeg: 135,915,800 ft

Levelezés.

Torda, március 20-kán, 1868. — Minthogy
majd minden lapban olvasom azon nagy működést
és kölcsönös eszmecserét, mely a kor igényeihez
képest, a nevelésre vonatkozik; a nevelésre mon-
dom, oly dologra, mely egyedül képes valamely
országban, államnak erőt képezni; mely a fegyver
hatalma helyébe lépett a polgárisodás felé mind-
inkább haladó életünk mozzanatai középetti; re-
ményem nem lesz érdektelen vagy fölösleges va-
lamit mondani helybeli kis gymnasiumunk műkö-
dése és mostani állásáról, mely, azon néhány szó-
val mondott hányatlankozatból, melyet gymnasiu-
munkban jelenleg működő érdemes tanárok és ta-
nitók irányában mondani szándékozom, világossá-
ra jön.

En, ki nem tartozom azon vallásfelekezethez,
melyhez az iskola igazgatósága, és a mely ez is-
kolát magának nevezi, mégis magamnak és velem
együtt érező elvrokonaimnak merem nevezni; mert
arra vagyok, gyermekek atyja, ki jövendőbeli
pályájára az előkészületeket ezen iskola falai között,
érdemes és tiszteletreméltó tanárai- és tanítóitól
nyeri, még pedig oly mértékben, és annyira cél-
nak megfelelőleg, hogy tökéletesen hiszem és meg-
vagyok győződve, hogy mind az ismeretben, mind
az erkölcsi téren kapott irány olyan, hogy ezen az
úton haladva képes lesz az életben mindig előre
törni a maga elébe tűzendő cél felé. Ennélfogva:

Magam, és azt hiszem, elvrokonaim nevében
is szólok akkor, midőn nyilvános köszönetemet fe-
jezem ki ezen gymnasium minden tanára és tani-
tója irányában azon buzgalomért, mit a nevelés
szent ügye iránt kifejtnek; de kiemelem mindenik
felett iskola-igazgató tanár tisztelendő Váradi Ká-
roly urat, kinek ezen iskola mostani emelkedett —
mondhatnám fénylő — állását köszönni sok tekintet-
ben. Csaknem két éve, hogy ezen tiszteletreméltó,
sokoldalú ismeretekkel bíró, vasszorgalmu és ki-
tűnő gondosságu férfi a külföldről minden jó, szép
és nemes dologról magának ismereteket szerezve tért
vissza, és vette kezébe iskolánk kormányzatát; és
már is, mint a jó kertész ápolására a kert növé-
nye, aként kezdett virulni iskolánk, s minden szülő
örömmel bocsátja gyermekét ezen tanintézetbe kez-
deni tanulmányait; mert tudja, látja és tapasztalja,
hogy naponként ismeretekbe öregedik kedves gyer-
meke; városunk pedig csak áldhatja azon munkás
kezeket, melyek meg nem szűnnek működni, hogy
az iskola tekintélye emelése és jóra célzó munká-
lása által szegény kisvárosunk tekintélye is emel-
kedjék, előmozdittassék.

Vallásfelekezetem és nemzetem gyermekei
közül mintegy harmincz nyeri jelenleg is a tudo-
mányokra való előismereteket ezen iskola falai kö-
zött, kiknek nagy részét én ajánlám az itteni tanit-
tatást, és kik most hozzám is eljönnek ajánlatomat
köszönni. A tiszteletreméltó férfi nem hiába töltötte
idejét a külföldön, ő ismeretekkel, tudományal
rakottan tért vissza Kolozsvárra szolgálatát az
unitárius statusnak felajánlva; de jelenleg nemcsak
a statusnak, hanem a hazának tesz szolgálatot, ok-
tatván a hazának leendő polgárait oly irányban,
hogy egykor büszkéik lehessenek a szülők; de
büszke lehessen a haza is fiaira.

Köszönetet mondok továbbá az erdélyi unitá-
riusok mltos és főtisztelendő egyházi főtanácsának
is, hogy minket ily igazgatóval, ily derék ember-
rel megajándékozzon méltóztatott. Adja az Ég ura,
hogy ily erélylyel, szorgalommal, kitartással igaz-
gathassa iskolánkat sokáig! adjon az ég hazánk-
nak sok ily lelkes tanítót! mert akkor, akkor fel-
fogunk virágozni, kezünkben lesz a legnagyobb erő,

a tudomány. Az unitárius status pedig virágozók, hogy származzanak keblől sok ily lelkes egyének és bonfiak!

Bocsánatot kérek levelém záradékában, ha netán a magyar nyelvet nem értve tökéletesen, nem tudtam elég méltólag szólni és céloznak megfélelni. Isten ünnel t. szerkesztő úr és minden igaz polgárral!

Baricz Leon. *)

Árkos, 1868. március. — A székelykereszturi unitárius közéleti tanácsa építésére a háromszéki unitárius egyházkörnyékben folytatolag tett adakozások:

Kálnokon: Berde József 1 frt, Utó András 1 frt, Kis György 50 kr, Szabó Zsigmond 40 kr, Bedő Lajos 20 kr.

Árkoson: Veres Dani ifj. 10 frt, Benkő György 1 frt, Tóth Dániel 1 frt, Péter Dániel 50 kr, Pilbát Mihály 50 kr, Veres Lajos 50 kr, id. Veres Aron 50 kr, izraelita Goldstein Jakab 49 kr, id. Barabás András 50 kr, Kölne Dénes 50 kr ifj. Barabás András 40 kr, Lőrincz Mihály 40 kr, id. Nagy Sámuel 40 kr, Imre János 40 kr, Benkő 20 kr, Székely Sámuel 20 kr, ifj. Nagy Sámuel 20 kr, öz. Gelei József 20 kr, Barabás Lajos 20 kr, Bedőházi Dániel 20 kr, Bence András 15 kr, Mihály Sámuel 15 kr. — Továbbá a következők egyenként 10—10 krt adtak, u. m.: izraelita Schwarz Filep, izr. Goldstein Jakab, Kis-György Mihály, Székely István, ifj. Veres József, id. Tóth Mihály, Székely Mózes, Nagy Károly, Nagy Pál, Nagy Bóniám, Dancs Pál, Nagy Imre, Veres Sámuel, Barabás Samu, id. Barabás Ferencz, Gelei Sámuel, Bedőházi Sámuel, Bedőházi Bálint, Ince Dániel, Ince Bálint, Barabás Benedek, Barabás Bóniám, Utó Sándor, Mihály Sándor, öz. Kis Tamás, Daragics Mózes, Tóth Pál, Gyulai Sámuel, Gyulai Sándor, Zsigmond Sándor, Dimén Pál. Ezek a kálnoki unitárius ekklesiája gondnokai. Utó Ferencz és árkosi Veres Dani (ki társul nyerte az eljárásra godnok id. Barabás Andrást) kezeikre febr. 6-ól hátrahagyott iveren állanak, mind készpénzzel, alig egy néhány híjával.

Ezekkel kapcsolatban közlöm még a megbi-zott társam Gyöngyösi István kezére tett következő adakozásokat: Hidvégén: Fodor József 5 frt. Vargyason: néptanító Bónca György 5 frt, Kelemen Elek ígéretben Sz. György napig 5 frt, Gyertyán János 2 frt. — A fennbbsiek egész összege: 41 frt 79 kr. o. é. — Az ezutánias is közöltemek. Kiss Mihály.

KÜLFÖLD.

KELET. A hírek, melyeket a porta Romániából kap, nagyon aggasztók, minél fogva elővigyázati rendszabályokhoz nyul. A Bolgárországban eddig állomásozott 25 zászlóalj közelebb huszszal szaporították, a schumalai és silistrai helyőrség 4 ezer emberrel erősített. 100 ágyú s 30,000 gyúttpuska Rustschuckba szállították, a hol a 60,000 seregbe való készlet áll, mintha csak a háború küszöbén állna.

FRANCIAORSZÁG. Páris, ápril 15. A „Moniteur” írja: Az igazságügyminiszter, Baroche, tegnap a Rambouillet templom alapkövének letétele alkalmával beszédet tartott, melyben tudatta, hogy a szomszédos utakra vonatkozó törvényjavaslat a törvényhozó testület legközelebbi ülése elé fog terjesztetni. A miniszter megjegyezte, hogy ezen törvényjavaslat, mely néhány évre az állam és a községek pénztárát igénybe fogja venni, lényegesen a béke műve, s azt egy bölcs kormány nem léptetheti életbe oly időszakban, melyben a béke nincs biztosítva, s melyben a háború bekövetkezhetőnek, vagy csak valószínűnek is tekinthető.

Baroche következőleg folytatja: A császár egyezkedte ezen törvényjavaslat életbe lépését siettetni, újabb bizonyossága annak, hogy a háborútól félni semmi ok sincs. A császár tehát békét, becsületet s egy nagy nemzethez méltó békét akar. Franciaország saját erejére támaszkodva, katonai szerveztetének kifejtése által minden eshetőségre elkészült, nem keresi a háborút, s mi meg vagyunk győződve, hogy nem is szándékozik senki hadat izenni neki. Európa békéje nem fog megbáboríthatni, ne higgyenek tehát önök azon harckészültségeknek s azon háborús szavaknak, melyeket a tévedés vagy rosszakarattal koronkint hallat, s lassan önök nyugodtan a mezőgazdaság és a pár munkájához.

A „Journal des Debats” táviratilag jelzett cikke, melyben a háború-hírek eredetéről szól, elötlünk van. A cikkek három hasábra terjed, és mi azt csak kivonatlatilag közölhetjük. Több tételei ekkép szólnak: Ugy látszik három ok adott alkalmat a háború-hírek keletkezésére, és adott azoknak hitelességi szint és különös, hogy e hírek elseje éppen az, mely legtöbb hatást gyakorolt, tulzott bekeszreletből eredt. Ez a reakció egy neme, mely mint gyakran megtörténik, a célon túljár. Mi, ugymond a „Debats”, berlini levelezőinknek köszönhetjük a leleplezést e különös keletkezés fölött. Ugyanis ezt írja nekünk: Párisban a felsőbb körökben két el-

lentétes befolyás mutatkozik, az Ausztria és Poroszország barátai. Ausztria barátjai nem minden siker nélkül tudták felhasználni Poroszország 1866-diki eredményeit, hogy Franciaország és kormánjának érzékenységét fölkeltsék, és bizonyos, hogy a Tuillériák kabinetje utóvégre is nagyon erősen hajlott Ausztriához; Bécs és Páris viszonylati egy év alatt oly bensőséggé váltak, hogy az osztrákok fölhatalmazva érezték magukat Franciaországot szoros szövetségre felhívni; sőt valószínű, hogy e törekvésben Ausztriát a háború utógondolata vezette.

Poroszország hívei azonban nem engedték magukat elbátorítani. Az 1866-ki vihar alatt elcsúszdésedtek, de azonnali munkához fogtak, midőn a vihar elmúlt, és midőn föltehették, hogy a közvélemény Franciaországban megnyugodott. Az osztrák és porosz befolyás most már egymással szemben állottak. Az osztrák-párt a háború-pártjának, a porosz a békepártjának tekintetik. A múlt hó végével Poroszország barátjai a körülmények ráhatása által buzdítva, melyeket Berlinben jobban ismernek, mint bárhol, Párisban igen tevékeny lépéseket tettek, hogy a francia kormányt Poroszországgal kötendő szoros és határtalan szövetségnek megnyerjék, mely mellett mint a béke fentartásának egyedüli kezesége mellett buzognak.

Ezen eszme, melyről legalább is azt mondhatni, hogy elkoránlott, Poroszország buzgó barátjai által elfogadtatott; és oly hévvel fogtak annak valóztatásához, hogy éppen e miatt húsították meg. Minél inkább sürgették a porosz-francia szövetséget, annál nagyobb akadályokba ütköztek a francia államférfiaknál, kik Franciaországnak cselekvési szabadságát meg akarják óvni.

ANGOLORSZÁG. Londonból érkezett magán-tudósítások szerint Ledru Rollin bizalmas levelet intézett elvtársaihoz, melyben a Bonapartismus katonai terveit felfedezi, mihez a részleteket egy francia tábornoktól kapta. Ha a győztes forradalom netalán Páris elhagyására kényszerítene a császárt, ez esetben a legfontosabb keleti s nyugati várakra, valamint a hajóhadra a conservatív Európa intervencióját igyekeznék megnyerni. Ezért Ledru Rollin levelében, Napoleon katonai terveinek főpontja gyanánt említették: Franciaország hajóhadának, továbbá Cherbourg és Strassburg megtartása. A császári herczegnek utóbbi helyekre történt utazását Berlinben a fenebbi felfedezésekkel hozzák összefüggésbe. Párisi hírek szerint Girardin is értesített a bonapartistikus ellenforradalom terveiről, s azért tette közzé hírhedt cikkét a „Presse”-ben.

POROSZ-FRANCIA ÜGY. A „Pays” harcias cikket hoz, torkaszakadtából kiálta a Rajnán át: „Jegyezze meg ezt Poroszország! Mi készen állunk, több mint készen. Majd nyájias leereszkedéssel inti a berlini kabinetet, óvakodjék az Istentől! a háborút szükségessé tenni; „Car nous en serions tous trop joyeux.” (Mert mi valamennyien nagyon örülnénk rajta.) A „Pays” nyilatkozata semmi tekintetben sem mérvadó; az ellenben bizonyos, hogy a francziák többsége a békét óhajítja, s azért igen sajnálják, hogy Poroszország az észak-schleswig kérdése Eris-almját ki nem küszöbölje a világból. Ezen ügy annál kedvezőlenebb benyomást gyakorol a francziákra, mert érzik, hogy Dánia, ezen régi szövetségesük iránt kislelkűten viselték magukat. 1849-ben még fennek kétkedtek, hogy Franciaország Dániának az egész Schleswig herczegséget garantírozta, és 1864-ben, midőn kenyértörésre került, beérték a tehetetlen tiltakozással az ellen, hogy Dániától Schleswig dán része is elszakított. Mily zokon veszik ezt a politikailag gondolkozó francziák, tanusítja Foreade utolsó cikke a „Revue de deux Mondes”-ban; írja bár mindenkor rokonszenvvel viseltetett Németország iránt, és Poroszország hódításaival régóta kibékült. Franciaország becsületébe vágó dolognak tekinti mégis, ha Poroszország egyoldalul megsejti az elvált nemzetközi kötelezettségeket.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A magyar budget felett a Deák-párt tanácskozmányt tartott. Adókönyvnyitás van indítványozva: 1. a sónál, melynek ára 2 frt 40 kr, vagy 2 frt 48 krban állapítatik meg. A dohányengedélyeknél 20 □ öl saját használatra engedélyeztetik. 3. Az öröklési százalék 50 holdon alóli birtoknál a tiszta jövedelem 1 százaléka leszen, mi a jelen rendszerhez képest lényegesen könnyítést tartalmaz.

— A költségvetés részleteiből addig is, míg többet közölhetnénk, kiemeljük a következő tételeket:

	1867-re	1868-ra
Erdélyi főispánok, főkirálybírák és főkapitányok	45,000 frt	
megyék, székek		
és városok igazgatása	327,390;	330,000 „
szász hatóságok	199,950;	200,000 „
csendőrség	416,000;	400,000 „

— Ö Felsőeg ez évi ápril 9-kén kelt legfelsőbb elhatározásával, a közös miniszterium előterjesztése folytán, legfelsőbb közös számviteli hivatal életbe lépését jóváhagyta, s annak ideig.

vezetőjél Dr. Hock Károly b. államtanácsost ki-nevezni méltóztatott.

— Azon hirt kezdtek indítani néhol s az „Osten” csakhamar ki is nyomatta, hogy az erdélyi román és szász követek mandatumait letennék, s passivitásba vonulnának. Az „Osten” e ir-rét a „Herm. Ztg.” koholmányának s tendenciosusnak nevezi, mint a melynek sehol semmi alapja sincs.

— Gr. Péchy Manó kir. biztos úr ő excja a piaci nagytemplom körüli épületek lebontása céljának elősegítésére, urbéri kötvényekben 300 forintot ajándékozott.

— A magy. kir. közmunka és közlekedési miniszterium gr. Bánffy Miklós és gr. Károlyi Edénék a kolozsvár-brassói vasútvonalra, az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

— A m. k. vallás- és közoktatástügyi miniszterium, az eperjesi, kecskeméti, pápai, sáros-pataki és marosvásárhelyi jogakademiák által kiadott magán vizságról bizonyítványokat érvényeseknek tekinteni elrendelte.

— Kossuth Lajos, mint a „H.”-ből látjuk, nem fogadja el a Pécs városa részéről nyújtott képviselői mandatumot. — Kár.

— A szász gróf mult számunkban említett körüjtát megkezdte. Mindenütt a legnagyobb ünneplésséggel s a bizalom legerősebb jeleivel fogadják.

— A Csernatoninak városunkban adott fáklyászene nagyon szépen van megírva egy baloldali lap hasábjain. Csak úgy ragyog belőle a nagy lelkesedés, s a ki nem volt Kolozsvárt, még el is hiheti. — Nekünk erre az igazság érdekében éppen csak annyi megjegyezni valók van, hogy — mint utólagosan értesültünk — alig birtak egy szónokot fogni, s többen meg lettek ostromolva, míg Juhász, egy másodéves jogász, sikra szállt.

— A kolozsvári és kolozsmegyei igazolt honvédek fölkértek f. hó 26-kán tartandó rendkívüli közgyűlésre a redout-teremben d. e. 10 órára megjelenni. Bogdánfi Antal, h. alezredes egy. elnök.

— (Necrolog.) A kolozsvári és kolozsmegyei honvédegylet szomorúan jelenti H o g y e s i Ferenc honvédszázasos halálát. F. hó 16-kán esti 8 órával zajlott le a 49 évre terjedt, tanul-ságos vázlatokban dús élet, melyre ama szép napok sugarai árasztanak fényt, melyekben, mint honvéd, a haza függetlenségi harcát végig megharcolta. E bajtársunkat adjuk át a sirnak, hogy a földben találja meg a nyugalmat, mely annak szí-nén kerülte. Béke porain! Temetése f. hó 18-kán délután 3 órakor lesz a Károli-kórházból. Kolozsvárt, ápril 17-kén, 1868.

— A kolozsvári és kolozsmegyei honvéd egyet kebléi szükségéi fedezésére ápril 5-kén a h. színházban adott hangverseny eredménye kövdköz: bevétel tett 536 frt 80 krt és 4 vert kir. aranyat. Kiadás: a világítás, disztés, felügyelet és belszolgálat (színezgató t. Fehérvári úr szíves felügyelete alatt) 50 frt, egyéb szükségleti kiadások tettek 92 frt 54 kr, összesen 142 frt 54 kr, maradt tiszta jövedelem 394 frt 26 kr és 4 darab cs. kir. arany. Mely bevételnél: kir. biztos gróf Péchy Manó úr 6 nagyméltósága páholját 50 forinttal, Simon Elek úr 20 frttal, b. Huszár Ádám úr 20 frttal, Deák József úr 10 frttal, Kohn Sándor úr 2 arannyal, Boskovicz A. látszerész úr 8 forinttal, Persán Márton úr 1 arannyal szíveskedtek megváltani; valamint zártkörűekért Karvázy Gyula 1 aranyat, Váradi György 5 frtot, kisebb rendű zártkörűekért pedig Lugosi István és Dobál Antal urak 1—1 frtot fizettek. Midőn a fennebbiek szerinti eredményt a rendező bizottmány köztudatra juttatja, úgy a megnevezett t. uraknak szíves adakozásaiért, mint az egész t. cz. közönségnek is— lelkes részvételeért hálás köszönetét kifejezi; egy-szersmind kedves kötelességét teljesíti: halálát nyilvánítja b. hangversenyben közreműködött minden rendű hölgyeknek, uraknak — többszörös becsü-készségükért; Czappek ezredes urnak a parancsnoksága alatti b. Alleman cs. k. serezed zenekara szíveségéből átengedéseért; a helybeli zenekör t. cz. tagjainak — buzgó részvételükért; Fehérvári Antal urnak a színház díjnélküli átengedéseért, és kiválólag t. cz. karnagy Pichler Bódog urnak, úgy a rendezésben, mint a kivitelben tanusított enyedetlen fáradozásáért. Kolozsvárt, apr. 8-kán, 1868. A rendező bizottmány.

— A küküllőmegyei honvéd bajtársakat folyó hó 26-kán Dicső-Szt. Mártonban tartandó gyűlésre — elnöki megbízás folytán — meghívja alól-irt. Csapón, ápril 13-kán 1868. Miklós István, h. e. jegyző.

— A közös miniszterium, mint Bécsből tá-irják, nem ellenzi, hogy a magyar ezredek a nemzeti szín kokárdát viseljék, megkülönböztetésül.

— Mint Szebenből írják a nagy-apol-diak és rodiai közt határvillongásért valóságos tit-közetre került a dolog, melyben igen sok fegyve-res vett részt, több rod lakos megsebesült, egy halva maradt; a sebesülteket a szebeni kórházba szállították. Nagy-Apolád szász, Ród román község.

— A pesti francia consulátus ügye, pesti lapok szerint, végleg meg van állapítva. A consul, gr. Castellane, már 3—4 hét alatt Pestre érkeznek.

— A „Ludasmatyi” szerkesztője, a Kuhn

hadügyminiszter által ellene indított sajtóperben egy évi fogságra s 400 frt pénzbírságra ítéltetett.

— Az arad-alvinczi vasútvonal megnyi-tásához közel áll; hiteles hírek szerint egy része már jövő hó első napjaiban, s a másik jun. 1-én adatnék át a forgalomnak. — Nemrég 300 olasz munkást szállítottak e vonal építéséhez.

— Középlaki birtokos Ferenczi Sámuel úr, egy nyilatkozatot küldött szerkesztőségünkhez, mely szerint megilletődve olvasta, hogy a képviselőház márcz. 2-kán tartott ülésében egy, lapunkban is említett kérvénye fordult elé, melyet ő magának nem ismerhet, miután ilyet az országgyű-léshez soha be nem adott, hanem igen másforma hangzást a tartományi helytartósághoz. — Mint beklüdtöt nyilatkozatából látjuk, e tévedés kitisztá-zása végett már folyamatott is az országgyűlés el-nökéhez. — Nem tudjuk hol rejlik a vétség, haj-landók vagyunk azonban, valamelyik hirlap ország-gyűlési tudósítójánál keresni.

— Az osztrák hatóságok rendeletet vettek, hogy magyar nyelven szerkesztett be-adványokat is elfogadjanak és elintézzenek. Sürgős esetekben azonban célszerű a beadványokhoz rövid német fordítást mellékelni és hogy a címzés, za-var elkerülés végett, németül történjék.

— A közös hadügyminiszter sürgeti a katonai kincstár részére december végeig megren-delt szállítványokat. Egy harmada ápril végeig, az utolsó harmad augusztus végeig kell, hogy ké-szen legyen; 38,000 db új lovassági csizma lett megrendelve. A löfegyverek átalakítása is gyorsan halad előre, 138,000 puská lőn már át szolgáltatva.

— Közlekedési miniszterium gróf Ráday Gedeon a Kunság főkapitánya érdektársai-nak engedélyt adott egy Hatvan-Jászberény, Szol-nok és Jászberény-Ceglédre vezető vasútvonal elő-munkálatai megtételére.

— A pesti democraták utolsó es-téje. A democraták 15-kén esti 7 órakor ülésre gyűlt össze, Vidacs János elnök jelentéssel nyitá meg az ülést, melyben a többi közt elősorolá, hogy Böszörményi javára mintegy 1960 frt gyűlt össze kezéhez, mely összegről nyilvánosság előtt fog számolni. A közben belépett Polgár, helyettes fő-kapitány, s felszólítá a gyűlést, hogy oszoljék el, különben karhatalommal fogja feloszlatni. Áldor Imre erre kinyilatkoztatá, hogy a bizottmány azt határozta, miszerint csak is a hatalomnak enged, miért is nem távoznak el, míg a szuronyokat nem látják. A főkapitány erre két drabantot lépte-tett be szuronyval, s a körülbelül száz főből álló társaság szép csendben eloszlott.

— Brassóbol azon hirt veszi az „U.”, hogy az Ó-Tohányon már 20 év óta lakó s köz-tiszteltetben álló Lukács Márton magyar evang. szül-etési egyének e hó 5-én történt temetése alkal-mával — dacára annak, hogy a román sarkterbe temetkezésre az ottani román pap és községi elő-ljáróság az engedélyt már megadta volt, — a gyász-menet a sarkert előtt felbujtogatott románok által váratlanul megtámadtatott, s a temetőbe való be-vonulás megakadályoztatni céloztattott; némi dula-kodás után sikerült a testet a temetőbe bevinni és eltemetni; következő reggel azonban az eltemetett fejféja a sirból kivéve s a közeli tóba dobva, a sir pedig félig kiásva találtatott, — a család kény-telen vala a szeretett halott hulláját kiásni és azt saját házában levő kertjébe temettette el.

— Asztalos fogságban Asztalos J. apr. 14-kén reggel 10 órakor kísérték be a pesti indó-háztól a vármegye házába, a hol külön börtön-szobába zárták el. Asztalost mind a vasuton, mind pedig onnan a bérkocsiban csak két civíl hivatal-nok kísérte. A sajnós félegyházi eset egyéb okozói közül eddig még senkit sem vittek Pestre, külön-ben nem sokára az egésznek felfedezése várható. A „P. Ll.” szerint az igaztó proclamatiók Heckenast Gusztáv nyomdájából kerültek ki, s ott foglaltattak le a kecskeméti hatóság megkeresése folytán a pesti kapitányság által. A lefoglalt nyomtatványokat a királyi ügyek igazgatójának adták át. Asztalos 15-kén reggel 10 órakor a sajtóügyi vizsgáló bíró kihallgatás alá vette, s ez után azonnali a királyi ügyek aligazgatója általi kihallgatás következett. A pörbe számosan vannak bekeverve.

— Az agg Tancsics Mihály világtalan-sága által sem háboríttatja magát, a magyar nyelv terjesztéseért fáradozásában. Éppen most jelent Stolz kiadásában két kis iskola nyelvtana és egy „magyar-német szótára.” A munkáskák beltar-talmuk által az általános használatát igen megér-demlik, s áruk igen olcsó.

— III-iki közlése azon jótékony ha-zafiaknak, kik a nagy-enyedi kisedővó javára rendezendő sorsjátékra sorsjegyeket elárúsítani szí-veskedtek. — Ebergényi Mózes 15 frt, Helle szül. Köszegi Mária 15 frt, Simonfi Endre 10 frt, Ve-res-Beniczky Hermin 12 frt, Moyzes István püspök ajándékozott 5 frt, Gruzda Domokos 3 frt, Cher-nel Kálmán 6 frt, Makay Sándor 21 forint 50 kr, Tóth István óvó 10 frt, Lőnhárt Ferencz 8 frt, Kó-nya András 6 frt 40 kr, Félkei Lónyai Erzsébet 1 frt, Stirling Mária 15 frt, Bartha Mihályné 7 frt, b. Meskő Irén sz. gr. Zichy Henrik 25 frt, Or-bai Antalné 15 frt, Biró László püspök 5 frt, Bar-cza Sándor 25 frt, Réder Lujza 15 frt, Tomor Fe-rencz 13 frt, Draskovics Károlyné 15 frt, Mada-

*) Viszont üdvözlötinket!

Szerk.

rász Mariska 15 frt, Lugosi Károly 7 frt, Szabó Amália 12 frt, Konkoly Pál 5 frt, Ágoston Jánosné 3 frt, Koos Ferencz 12 frt 50 kr ezüst, gr. Haller Ferencz 13 frt, Torma Károly főispán 25 fr, Gajzágó Salamon 15 frt, Stoll Ede 2 frt, Omaszta Józsefné 11 frt 50 kr, Papp Józsefné 15 frt, Kazinczy István 15 frt, Csáthy Szabó Miksáné 15 frt, Czukor Justina 5 frt, Fleischer Julia 15 frt, Szűcs Lajosné 25 frt, öz. Badocz István 17 frt 50 kr, Sánta Gyuláné 18 frt, b. Orbán Balázs 83 forint, Plichta Boriska 7 frt, Mednyásky János 10 frt, Márton Borbára 15 frt, Tamás László 21 frt, Antal Gáborné 15 frt, Kontur Tassy Amália 1 frt, Fászy Antal 15 frt, Folly Imre 15 frt, Herepei Károly 12 frt 50 kr, Skultéty Mihály 15 frt, Aczél Mária 16 frt, Sebestyén Olga 8 frt 50 kr, Szoboszló Gizella 10 frt, Bornemisza József 6 frt, Faragó Szegheő Mária 2 frt 50 kr, Gáál Emma 7 frt, báró Vesselényi Miklós 7 frt, Erdőgh Jánosné 15 forint, Szilágyi Róza 15 frt, Endreffy Emilia 6 frt, Bednár Ilona 5 frt, Felszegi Samu 11 frt, Széplaky Lajos 5 frt, Lehoczky Emilia 15 frt, Mikó Antal 10 frt, Horváth Ivó Mária 15 frt, Karácsonyi Mózes 15 frt, Konrádi Mihály 10 frt, Székely János 15 frt 50 kr, Tury Dánielné 15 frt, Karácsonyi Ferencz 15 frt, Bihari Sándor 16 frt, öz. Damjanics Jánosné 8 frt, Plachy Lajos 5 frt, Boros Speech Irma 2 frt, Gyarmathy Miklós 3 frt, Réner Albert 7 frt, Obert József 25 frt, Lipsey Lajos 15 frt, Jakab Károly 50 frt, b. Jozinchi Berta 36 frt 50 kr, „Kolozsári Közl.” szerk. 2 frt. (Folytatjuk.) — Kérem és értesítés. A sorshúzás f. hó 26-án fog megtörténni, kéret-

nek azért, a kikhez ily sorsjegyek küldettek, a sorsjegyeket, vagy azok árát a húzás előtt be kell tölteni, húzás után az addig be nem küldött sorsjegyek megtartottnak tekintetnek. — Nagy-Enyeden, ápril 15-én, 1868. A rendezőség.

— E hó 6-ára viradóra Vácson borzasztó gyilkosság történt. Egy kálai paraszt fiú, már évek óta bizonyos váci paraszt özvegy asszonytól szolgált s azon reményben élt, hogy asszonyával egykor házasságra léphet. De az asszony erről mit sem akart tudni, s hogy a tolokodó kőrét lerázza nyakáról, e hó 5-én bérét kifizetvén, szolgálatából elbocsátotta, s kijelentette előtte, hogy már egy másik szolgát fel is fogadott. Az elbocsátott szolga reményeit így megüvöltvén, borszint forralt. Éjjel volt asszonya házához megy s halkan kopogtat az ablakon, s kéri, hogy bocsássa be. Az asszony, mi rosszat sem gyanítva, beereszté őt. A szolga még egyszer felajánlja neki a házasságot, melyet ha el nem fogad, most megöli őt. De az asszony e fenyegetésre sem tud elhatározni magát a szolgának igéző választ adni, mire a gonosz szolga egy szacsavágással erős csapást mért a nőre, úgy, hogy ennek fejét elváltástól törzské- től. A meggyilkolt nőnek 6 éves leánykája, anyja segélykiáltására felriadván, azon szobába szaladt, melyben a gyilkos borzasztó tettét már bevégzé, s a gyilkos a gyermeket is veszélyesen megsebesíté, de szerencsére a lányka felgyógyulásához van remény. A gonosz szolga pedig azonnal, a mint hajmeresztő tettét elkövette, követ hurkolva nyakára, a kúba ugrott, s ott lelte végét is.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Nyitlér.*)

Sepsi-Szentgyörgy, ápril 1. 1868. — Hidvégi ref. lelkész tiszteletes Nagy Sándor úr a „Kolozsári Közlöny” ez évi 38-dik számában a sepsi-sztgyörgyi ref. tanodáról elmélkedvén, egyebek között ezeket mondja: „Az iskola életében 4 év óta jelenkező körjelek (bocsánat öszinteségemért); továbbá ama bizonyos népszerűtlenség az igazgató iránt, s ama negatív magatartás, melyet Sepsi-Szt György városa kitüntetett egyellen külföldre vitéz vissza. És ez: hogy az alapító communitynak emlőjéről korán szakítottak le a csecsemő iskolá....”

Hogy a sztyörgyi ref. tanoda lezakított-e a community (négy esperség gyűlése) kebeléről — a mint azt T. Nagy S. úr állítja — vagy nem: annak bonczolgatása nem az én feladatom.

A kik figyelemmel kísérték e 8 éves tanoda eddigi fejlődését, s különösen azon kérdés felett folytatott heves küzdelmet, hogy e tanoda az erdélyi többi testvér tanodák módjára kormányoztassék-e, vagy pedig a testvéri kapcsolatok kiszaklása különleges igazgatási szervezet szerint: azok előtt eléggé világos azon sulyos helyzet, mely nekem e tanoda egyedüli rendes tanárának a vitázó felek között osztályrészemül jutott.

Nincs miért tagadnom, hogy a tusa folyama alatt N. S. úr és elvtársainak elkülönítési törekvése mellett nem buzogtam, s most sem buzogok; mert legkevesebb veszedelmet sem láttam abban, hogy e tanoda erkölcsi élete s N. S. úr által is százezer forintba becsült vagyona felett az erdélyi reformátusok tekintélytel bíró mlgs egyházfőtanácsa örködjék, és pedig magas állásához illő hatáskörrel, nem pedig pictus masculusi minőségben, a

*) Az e téren megjelenő cikkekért egyáltalában nem vállal magára felelősséget a szerk.

mint ezt. t. Nagy Sándor úr már több év óta for-cirozza.

Sajnálom, hogy e tényállásból kifolyólag t. Nagy S. úr előtt népszerűségemet elvesztettem; de e kegyvesztésről én csak oly keveset tehetek, mint a t. lelkész úr arról, hogy kitévedő nyelve miatt ez előtt nem sokkal egyik brassói koreosomában csaknem halálra veretett, s aztán orvoslái pártfogásért mégis épp azon mlgs egyházfőtanácsához folyamodott, melynek rendes felügyeleti jogáról oly nagy úri közönyösséggel emlékezik.

Egyébaránt távol legyen tőlem, hogy épp a mostani korban — midőn a legtisztelendőbb nevek sárral dobáltatnak — a tiszt. úrtól nyerhető népszerűségi diplomáért még csak egy árva fagrást is adjak; sőt mentsem az isten engem attól a nyomorúságtól, hogy én valaha a tiszteletes úrhoz hasonlíru emberekől eljárásaimért dícsérlet illettessem; mert ez reám nézve, s azt hiszem, e tanintézetre nézve is a legkeményebb csapás volna.

Végül tisztelettel felhívom tiszt. Nagy Sándor urat: legyen szives e tanoda életében jelenkező körjelekre névszerint rámutatni; különben kénytelen vagyok állításait minden alapot nélkülöző czélzatos ráfogásoknak nyilvánítni. S éppen ez okból mely tisztelettel kérem mindaz alapító community-gyűlést, mind erdélyi ref. anyaszentegyházunk mlgs egyházfőtanácsát: méltóztassanak a t. Nagy Sándor úr által fölemlegetett körjelek kinyomoztatása iránt a legszigorubbán intézkedni, s Nagy S. úrnak e tanoda erkölcsi közhitele ellen intézett gyanúsításait a tiszta valóság mérlegére állítani.

Vajna Sándor, *)
ref. igazgató-tanár.

*) A prot. egyházi és isk. lap tisztelettel kéri, e cikket átvételre. V. S.

Sz. 622. 1868.

Hirdetmény.

A földmívelés- ipar- és kereskedelmi nagyméltósági magyar kir. miniszterium f. é. március hó 24-én 1473 szám alatt kibocsátott magas rendelete szerintf. é. május 1-től kezdve a zárandmgyei bányászat, a nagybányai magy. kir. bányakapitány-ság hatása alól elvonatott, és a zalathnai m. kir. bányakapitány-ság alá helyeztetett; továbbá a fenkitett határnaptól kezdve a zárandmgyei bányászatot illető bányabíró-sági ténedők az Abrudbányán székelő megyei törvényszék, mint ez időben erdélyi országai bányatörvényszék ruháztattak át, végtére az erdélyi arany kishányászat érdében egy önálló hatáskörrel ellátott magyar kir. bányabiztoság állítottatott fel Abrudbányán, melynek hivatali kerülete közvetlenül magában foglalja az összes erdélyi ugynevezett „régi arany kerületet” melyhez Alsó-fehé és Zárand vármegyék, valamint Hunyad vármegyének a Maroson innen fekvő része is tartoznak, az utóbbiál vétetvén: Nagyság, Nagymás, Tekerő, Pojána, Porkura, Csib és Valea-Doszulujjal egyesült Zalathna községek, melyek a bányakapitány-ságnak közvetlenül alárendelt kerületéhez tartoznak.

Mi is ezenel azon hozzáadással tétetik közhirre, miszerint a fentebbi határnaptól kezdve (mely napon az eddig felelőtt boicaz esküdttség működését befejezendő minden az érintett kerületet illető kutatási, szabadkutatási, adományozási és engedélyezési folyamodványok, továbbá a földszint telkeknek és vizeknek bányászati válla latokrai átengedést, bányatelkeknek felmérését, és határoknak kijelölését iránti kérények, — végtére a bányatársulati könyvekre vonatkozó folyamodványok is közvetlenül az abrudbányai magyar kir. bányabiztosághoz lesznek benyújtandók.

A magyar kir. bányakapitány-ságtól. Zalathnán, április 17-én, 1868.

NEM HIVATALOS

Legújabb

Csoda Camera

Ezen legújabbban feltalált gép meglepő hatást idéz elő; a gép áll egy ládából, melyben egy különösen összealkotott lámpa és lencse által, egy látogatott-jegy alakú bármely fénykép erősen megvilágosított, az így megvilágosított kép a falon, vagy bármely sima tárgyon tetszer szerinti nagyságban idézethetik elő. Kinek fénykép gyűjteménye van, igen érdekes leend barátait, rokonait, kedvesét életnagyságban a falra varázsolva látni, és ezen mulatság családoknál estélyeken bizonyosan nagy időtöltést fog szerezni.

Bár mily fénykép, vagy tárgy, mely a gép focusába befér, nagytva, plasticai lag és az illető színben tűnik elő, s azon előnye van a Camera obscura felett, hogy tárgyai nem töredékek.

A tett kísérletek eddigelé minden nézőt a legnagyobb mértékben kielégítették és megleptek.

Nézetünk szerent ezen Csoda Camera, fényképezsek, festők és iskolák számára is czélszerű, mivel a legcélszerűbb fáradsággal a legkisebb tárgyak és képek rögtön megnagyíthatók, mi igen sokszor nagy előny.

A legbámulatosabb hatást azonban a mellképekkel lehet előidézni, kivált ha a fénykép jó és tiszta.

Ara egy ilyen Csoda Camera-nak I. 30 frt. II. 20 frt. Erdélyben kapható egyedüli bizományos DEMJÉN LÁSZLÓ-nál Kolozsvárt (111) (2-2)

A kolozsári kir. szab.

ZÁLOG-KÖLCSÖN-INTÉZET

kölcsönök ad a következő tárgyakra:

- 1) ingóságok, az-az minden értékű tárgy, a mely már használatban volt;
- 2) drágaságok, az-az ékszerek, drágakövek, arany-, ezüst- s más nemes ézből készült áruk;
- 3) áruk, az-az még használatban nem volt kész iparkészítmények és más kereskedelmi cikkek;
- 4) értékpapírok, az-az mindennemű állam- és iparpapírok, földterhermentesítési kötvények, záloglevelek, magán-sorsjegyek és más nemű értékpapírok, a melyek a börzén árutatnak.

Mindenkinek tetszésétől függ személyesen vagy mások által nyújtani be a zálogokat, miután az intézet sem a tulajdonos, sem az átadó nevének bejelentését nem kívánja s az intézet minden fizetési szigorú titokban tartatik.

Az elfogadott tárgyakról zálogjegy szolgáltat ki, a mely pontosan megöröztendő, mert csak ennek előmutatása mellett váltható ki vagy tehető be újból a zálogtárgy. A benyújtott tárgyakat az intézetnél alkalmazott becselő becsüli meg, kivéve az értékpapírokat, mint a melyek börzefolyama képezi becsértéküket. Minden elfogadott zálogra a becsértéknek legalább 60%, és legfeljebb 90 százaléka adatik kölcsön. A kölcsönök csak egész forintokban számíttatnak. A legkisebb kölcsön-összeg egy forint.

A kölcsönök a felek kívánsága szerint egy hótól hat hónapig terjedő időre adtaknak, de a zálog a lejárat napjáig bár mikor kiváltható, vagy újból betéhető. A lejárat napon túl ki nem váltott, vagy újból be nem tett (át nem irt) zálogokat az intézetnek joga van azonnal elárverezni s a tulajdonos csak az intézet követelésének fedezése után fennmaradt összeghez tarthat jogot. A zálogjegyre a bétévés és lejárat napja föl van jegyezve. A zálogkölcson részletenként is visszafizethető.

Ingóságok, drágaságok és áruknál a kölcsönök után évenként 6% kamat s a következő mellék-díjak számíttatnak: Fölvételi- s becselési-díj: 1 óra 1%, 3 óra 2%, 6 óra 3%. Raktár- és biztosítási-díj egy egész évre 3%. A kamat és mindezen díjak csak a zálog kiváltásakor vagy átiratásakor fizetendők. — Értékpapíroknál becselési és biztosítási díj nem számíttatik.

Részletesebb felvilágosítást nyerhetni az intézet irodájában. Vidékiek posta útján érintkezhetnek az intézetnél. (10) (6-*)

(124)

Egy schweiczi születési

NEVELŐ NŐ,

ki a francia és német nyelvben, a zongora- és rajzban alaposan tanít, keres egy vagy több leány gyermek mellé nevelői állomást, ki e minőségben több uri családotól a legjobb bizonyítványokkal bir. Értekezhetni levél által — K. A. czim alatt, utolsó posta: Lesnyek Erdélyben.

(120)

Hirdetés.

Alóírt a nagy-váradí Pece szent mártóni MÜMALMOT f. évi ápril 1-től használtatott kivétel, midőn ezt a n. érd. közönséggel tudatná, s kegyes pártfogását kikérné, van szerencséje a következő árjegyzék közzé tenni, a megrendeléseknek gyors s pontos kiszolgáltatását ígérve, s e malomnak eddigi jó hírből álló listát é-szítmenyét biztosítván:

Búza dara mázsánként	14 frt.
00 liszt	13 "
0 "	12 "
1 "	11 "
2 "	10 "
3 "	8 "
4 "	7 "
5 "	6 "

SCHWARTZ IGNÁCZ liszt-kereskedő, zöldfanteza 41 sz.

(101)

Alóírt szállító és bizományi üzlet ajánlja magát Erdélyből és Erdélybe szállítások eszközésére a legpontosabb szolgálat biztosítása mellett.

ADLER IGNÁCZ

Nagy-Váradon, fekete-sasutca.

(40)

Dr. Pattison

csúszváltója

azonnal enyhít és gyorsan gyógyít mindennemű

csúzt és kösvényt,

mint arcz, mell-, nyak- és fogfájást, fő-, kéz- és térd-csúzt, inrángatást, hát- és ágyékfájdalmat.

1 ft 50 kros csomagokban kapható ENGEL JOZSEF gyógyszerárában Kolozsvárt.

(49)

FRISS (9-10) gazdasági és kertivetemény magvak.

Lóhere, valódi francia, magyar Lucerna, Stajer vörös,

Burgundi répa,

Tarló répa,

Bükköny,

Török baltacim (Esparcet)

francia és angol (Perje) fűmag,

Alma és körtve mag,

Ákácza mag.

Mindennemű kertivetemény magvak és néhány 100-féle legújabb vi-

rágmagvak, legjobb minőségben és jutányos áron

Szentjános Ferencznel

Kolozsvár (középutca.)

Árjegyzék, kívánatra bérmentve küldetik.

Árverési hirdetmény.

A cs. kir. 32-dik vadász-zászlóalj felosztától zenekarától minden pléh- és vonóhangszer, zenedarabok, u. m. indulók, operák és tánc-darabok pléh- és vonóhangszerre alkalmazva, továbbá szétszedhető kóta-állványok, lámpák, potpourri-tárgyak, húrok s egyéb hangszer-alkatrészek, valamint más zenekellékek, f. é. május 4-én a nagy gyalogsági laktanyában Szebenben, a 11. számú földszinti szobában d. e. 10 órakor, a többet ígérőnek, azonnali készpénz fizetés mellett eladatnak.

N.-Szeben, ápril 11-én 1868.

A 32-ik cs. kir. vadász-zászlóalj zenekar-igazgatósága.

(126) (1-1)

(102)

Férfi-ruha-raktár.

Alóírtak tisztelettel tudatjuk, hogy a bel-monostorutozabán 193 számú Paget-ház alatt gazdag választéku férfi-ruha és kelme-raktárt nyitottunk.

A kiállítás és díszítésben eddig is elismeréssel találkozott gyakorlatosságunk, s mivelteitünk megelégedése remélünk engedi az ezutáni szives pártfogást is; főczélul tűzvén ki a n. érd. közönség számára, egy pontos és jól munkált, valamint szép és tartós kelmékből készült öltönyökkel szolgálni.

Midőn magunkat a n. érd. közönség figyelmébe újból is ajánlanók, kijelentjük, mikép vidéki- ugy mint helybeli megrendeléseket legrövidebb idő alatt, jutányos áron telyesítendünk.

Kolozsvárt, március 27. 1868.

SZUCSÁKI és TÓTMAYER.

Csak e hó végéig lehet előfizetni a

HONVÉD-ALBUMRA

Kolozsvárt Stein Jánosnál.

Fűzött példány 5 frt.

Diszes-aranyos kötésben 8 frt.

A példányok bérmentve küldetnek szét.

Ugyancsak Stein Jánosnál kapható:

A D A T O K

a XI-dik zászlóalj történetéhez.

Egy honvéd magán jegyzetei. 1-120 lap 8-adréthe. Ára 50 kr o. b.

Postán küldve 55 kr.

Midőn Magyarországon az első tíz honvéd zászlóalj már teljesen megalakult: az erdélyi részekből is a XI. és XII-nek alakítása el lön határozva. Kolozsváron kezdődött a XI-dikhez való toborzás, Maros-Vásárhelyen a XII-ikhez. E két zászlóalj Erdély ifjúságának virágából állott.

E könyvecskében a XI-iknek van leírva rettenthetlen bátorsága, sanyaru szenvedései és történeti dícsősége. Kevés család van, melyből fin, vő, testvér vagy atya ne szolgált volna e hős zászlóaljban. Ezek igazán hazafiak, a baza katonái voltak; minden esata részesei, előcsatárai a legvérésebb ütközeteknek. Csucsá, Medgyes, Szeben, Piski határa mind vértől ázott, hős babéraitól lett történetű. Hogy Erdély 1849-ben a reactio fészket megsemmisítette, hogy nyílt földön nem volt el-lenség, nagy részben az ő érdemük. A hőlygek virággal borították el őket, a fő-vezér veres csákót adatott számukra, zászlójuk együttesen kapott érdemjelt annak bizonyosságául, hogy annak egyenként és összesen minden tagja vitéz.

Ezeket beszéli el itt a zászlóalj egyik vitéz őrnagya, egyszerű nyelven, saját látása s meggyőződése szerint. E művecske a hős Bem, e zászlóalj és az erdélyi hadjárat érdemlett megdicsőítése.

Ajánljuk a hon hű fainak és leányainak.

Az erdélyi muzeum egylet évkönyvei.

I-ső kötet: (1860—61. 4-rét 26. 158 l.) 1 frt 70 kr.

II-dik kötet: 3 rajztáblával. (1862—63. 4-rét 147 l.) 1 frt 60 kr.

III-ik kötet: 18 rajztáblával 1864—65. 4-rét 3 frt 20 kr.

IV-dik kötetének I-ső füzeté. 1 frt. — kr.

II-ik füzeté (3 rajztáblával) 1868. 1 frt. 50 kr.

A népszerűség satira.

Irta GYULAI PÁL. Ára 25 kr.